

hverki tordi rera set ella sita stillur.

Tað var bara, tá ið hann gjerdist illa-vorðin og drakk seg dýrandi fullan, at hann fekk dirvi til at visa, at hann var til. Men so fekk hann eisini kravan aftaná.

Tá ið útkasting var niðri undir, var Madam Heier altíð sjálf til staðar og tók eina hond í við, við tað at hon rendi stykkir av tí, ið búnyttur skuldu eitast at vera, út gjøgnum tær hongsla-leysu dýrnar. Og tá kundi Heier rokna við einari rættari yvirháling, tá yvirstaðið var. Ti eftir endaðan gerning var Madamman sansaleys av illsinni og mátti rætt hava Heier at hevna seg inn á. Tá varð hann skeldaður út fyrri at vera eitt drák, sum hon ikki hevði meira nyttu av enn tað sum kundi ligggja á hennara minstu negl. Og tað var so tungt at hoyra hjá honum, sum visti, at hann hevði alt ið yvir seg, um hann hevði so mikið sum vist seg ella klovið í tvey, um hann ætlaði at hava nakað at siga.

Í teir seks mánaðarnar, ið vóru farnir, síðan tey fluttu inn, hevði Madam Heier stöðugt skift leigarar. Tey flestu vórðu jagstraði á dyr, tí einki fekkst frá teimum, men nokur vóru koyrd, tí tey høvdu verið óklár við Madammuna. Hetta ólag samlaði, sum rimiligt kundi vera, eitt yvirvæl av galli í hennara av náttúruni ikki mikið blíðu sál. Hon sá leigarar sínar sum svornar figgindar, og hevði altíð vakið eyga, klár at gripa inn so skjótt hon helt, at nakað var áfátt.

II

Tað var ein grótheggari við konu og børnum, ið nú búðu har. Hann hevði bara eitt bein. Fyri árum síðani hevði maðurin knúst læri av einari grót-maskinu, tá hann arbeiddi landavegin fyrri tað almenna. So hevði kommunan gildið fyrri at taka beinið av honum heint undir mjedini, og givið honum eitt træ-bein í staðin.

Hann hevði tann vana at drekka sær ein stóran dram og gott og væl tað hvørt leygarkvöld, um hann hevði nakað at gera. Men hevði hann einki fyrri hendurnar, gekk hann fullur í heilum. Konan segði altíð, at hann var so sjáldsama heppin at hitta onkran, sum trakteraði, tá ið hann var í bynum og leitaði eftir onkrum at gera, hvat hann jú javnan var. Og hevði hann fyrst fingið blóð uppá tonnina, so var hann maður fyrri at halda stásið við líka.

Væl hevði hann av og til verið fyrri ó-happi, so hann varð tikin fyrri slagsmál og getuóskil. Einaferð hevði hann enná verið so illa fyri, at hann varð settur fastur, tí hverki hann ella lagsbróðurnir kundu greiða frá hvussu teir vóru komnir til at fáa hendur á eina nokk so fitta rúgvu av pengum, sum ein upp-landsbóndi saknaði, og sum teir ikki høvdu verið mentir at drekka upp í tveir dagar og eina nátt. Dómur var fallin í sakini, og hann hevði sum sin part fingið fimtan dagar uppá vatn og breyð. Men frároknað hesum, hevði maðurin klárað seg bara væl.

Nú hevði kona hansara nýliga verið Harrans reiðskap til at økja talið av teim Guds gávum sum í skapi av hungurstungnum avkomi so ríkiliga fall í lut til arðsins børn, við tað at hon fyrri nokrum døgum síðani hevði givið manni sínum tveir bláviøttar tvíburðar. Tey høvdu verið gift í seks ár, og nú vóru átta børn, har av vóru tvey lamin. Konan hevði nokk viljað, at Várharra í sinari náði ikki hevði verið henni so gávumildur. Men tilikum syndugum tonkum gav hon ikki orð, tí hon visti jú væl, at tað var illamaður sum freistaði hana. Børnini vóru eitt Harrans væl-signilsi, prestur stóð jú har og segði

hetta, nú í fyrrakvöldið — hann var heintaður til at doyða tvíburðarnar heima, teir sóðu út sum teir skuldu herfrá í einum krampa herindi. Men krampin var avhasaður, og tvíburðarnir vóru verandi eftir.

Hesi fólkin vóru tað, ið nú vóru tey, ið næstu ferð skuldu blakast á dyr. Tey høvdu búð har ein mánað og ikki gildið fyrri mera enn helvtina. Nú var restin fallin, og tey kundu ikki klára fyrri seg.

Konan hevði grátið og biðið so mirðiliga um loyvi at vera har enn nakrar dagar. Men Madam Heier vildi ikki lata sær siga, hon rópti at tey skuldu út og tað í stundini. So bað konan um bara at sleppa at vera náttina av. Hon var so ússalig eftir barsilssongina, at hon sá seg ikki fara fyrri at orka hetta. Madamman skuldi ikki missa sínar pengar. Várharra vildi nokk hjálpa, og so skuldi hon fáa hvørt oyra. Hygg nú seinasta ár, tá var elstri drongurin komin til hús við einum pungi við trim-um krónum í, sum hann hevði funnið á stórtorginum. At hann nú var til av-hoyringar fyrri lummastuldr, orðaði hon einki um. Petrina gekk jú úti og biddaði, í gjár hevði hon havt 75 oyru við heim, og nú ein dagin fekk hon eina hálva krónu hjá harranum. Men Madam Heier var so uppest, at hon neyvan kundu stýra sær. Slíkt pakk tala um ráð og útvegir! — Hon visti val, hvat tað var at lita á. Ikki eitt kis vildi hon hoyra. Komu tey sær ikki á dyr í stundini, so tók hon hvønn klodda, tey átt, tí tað skuldi hon lata tey vita, at rættin til at gera so, hevði hon.

Har sat so konan millum teir skriggjandi ungarnar og dugdi ikki at skilja, hvat tey skuldu gera av sær nú undir nátt. Hon skeitti at seingini við vreiðum og vónleysum eygnakasti. Har lá maðurin og snorkaði. Kvöldið fyrri var hann komin fullur at húsum, og hon hevði undrast á, at hann allan dagin ikki vildi gerast edrúur aftur. Men so var hon vorðin varug við, at hann hevði brennivín í songini. Tað var ein fískja av romm, hann hevði ligið og smakkað sær á, og tað var um ein pegil eftir, tá ið hon út á seinnapartinum ljóðliga tók hana frá honum. Hesa restina koyrdi hon í eina minni fískju, sum hon stakk niður í skjúrtaalumman. Hesin dropin kundi altíð koma væl við. Tá tómu fískjuna legði hon aftur í songina.

Hon tordi ikki at vekja hann, tí so visti hon, at hann fór at leika í; men hon hugsaði um hvussu hon skuldi bera seg at viðat fáa hann at vakna, tí hann mátti jú út at royna eftir onkrum, so tey sluppu undir tak. Hon var so forteipað og vónbrotin, at hon var mestsum líka-sæl við alt.

Men so vildi so til, at maðurin vaknaði av sær sjálvum. Antin tað var skrálið frá ungunum, sum hver yldi í holið á hverjum øðrum, ella tað var, at hann nú var fullsvevntur — vist er tað, hann fór at bóltá sær í songini, og eina løtu seinri sat hann uppi undir sær og kláðaði sær í hevðinum.

Hann bannaði illa og skriggjandi, um hon ikki kundi sláa hasar forbiðnu ungarnar so frægt í svimilsi, at teir hildu kjaft.

Kvøktir av hesum bráðliga ylinum tagnaður teir tveir næstingstu eina løtu. Tvíburðunum hevði hon rætt nú stungið sirupstáur í munnin.

«Vit skulu tveitast út, so veit tú tað við» — gav hon til svar í einum tóna, sum unti hon honum tað innarliga væl. «Hon var nú og gav boð».

«Er hon galin, súgvín!» segði maðurin og bannaði eina ferð aftrat. — «Hvar vil hon vit skulu gera av okkum?»

«Ja, tað rørik ikki hana, tað» — skaffa pengarnar tú! — Dett er ein forsyrgjari, vit hava.» Og hon spýtti, s um vildi hon spýta hann út við tað sama.



Hann bað hana fara hagar har altíð er ov mikið av varma.

Hon bað hann koma við, og hon rendi orðini á hevði á honum.

Hann hevði træbeinið í songini. Nú festið hann tað upp á seg, og leyp ótrúliga kvikliga fram á gól.

«So, hatta sigur tú!» skriggjandi hann hótandi.

«Likari var at tú fór út at fáa tak yvir hevðið» — segði hon avleiðandi. Hon ræddist hann, men hon gjørdi seg ramliga á málinum.

Hann svór við, at tað kundi hon sjálf vera. Hin fánytti skuldi vita, at hetta var hon ikki ov góð til.

«So tú ætlar, at ungarnir skulu ligggja úti fyrri fuglum?»

Hann meinti, at teir kundu ligggja fyrri honum, hvar í satans ríki teir vildu.

Tað gjerdist tægn eitt lítið bil. Tað sá út sum konan trílvaði eftir onkrum at siga. So kom tað sætlatið, kvikliga, so at málið brast, og hon varð noydd at svelgja, áðrenn hon fekk málið fyrri seg: «Várharra skuldi ikki verið so náðigur at gjørt so væl at fingi teg í útstand aftur — tá vórðu vit hjálpt bæði av Gudi og monnum.» Og hon sendi honum eitt ónt og giftugt eygnakast.

Við samanbitnum tonnum og arminum á lofti sturtaði hann móti henni. Tað sá út, sum vildi hann myrða hana. Hon flýggjaði, og áðrenn hann hevði nátt andliti hennara við knýttum neva, gekk hurðin upp, og Madam Heier stóð á gáttini.

«Ná, eru tit ikki farin í ferð við at lætta á tykkum enn?» — spurdi hon og setti báðar hendur í siðuna.

Maðurin hevði latið armin søkka, boygdi seg niður og tók eitt hálmastrá upp, sum hann fór at tyggja. Nú snikti hann seg yvir at songini og greip buksur sínar.

«Ja, út skulu tit, um eg so skal bera hvørt einasta sindur við mínum egnu hondum — hoyrir tú, kona?»

«Tað eru líkindi at hoyra» — svaraði konan, og gav seg til at pjaka við annan tvíburðin.

«Ja, hvat er tað so tit biða eftir?»

«Vit hava nokk einki ting at biða eftir, Gud betri.» Tað var konan, sum segði tað, og hon suffaði djúpt.

«Nú fara boð eftir politinum» — segði Madam Heier og vendi sær í tí sama soleiðis, sum vildi hon gera bráðliga sak.

«Tygum kunnu tá geva tol, Madam» rópti maðurin eftir henni. «Er tað kanska nakar sum hevur sagt, at vit ikki flyta?»

Hóttanin við politinum gjørdi hann so hjartkiptan, at hann heilt gloymdi, at hon ikki hevði loyvi til at handla upp á

egin hond.

«Nei, tað er eisini best at lata vera» — meinti Madamman og vendi aftur.

Hon tók fatur í bæði tey lamnu og dró tey við egnum hondum eftir einum armi út í garðin. Hesi, sum onga mótstöðu kundu gera, góvu istaðin eitt so oyra-skerandi yl frá sær, at Madam Heier ikki kundi lata vera at ynskja, at Várharra í sínum visdómi eisini hevði nátt tungum teira, við síni vreiðis lemjandi risi. Við einum kommanderandi handabragdi móti mannum treiv síðan tann verduða daman í songina og skræddi hana frá veggnum. Men henda neyðar búnyttan orkaði ikki eina so harðliga viðferð. Tær maðketnu fjálmur loysnaðu í samankomingum; út talti tann rotni hálmurin og tann stinandi bunkin av kloddum, ið tæntu sum seingjarklæði, og sendi eitt skýggj av ruski og skitti móti loftinum.

Øll húsfólkin, bæði stór og smá, skóru í eitt ræðsluskriggj, av hesi ræðuligu sjón, men Madam Heier esti hon til sanna vitleysa øði. Hon hótti tey aftur við politinum, og hetta ræðuliga gjørdi aftur sína ávirkan. Maðurin skjólkaði til á sínum træbeini og byggaði at bera burtur tað, sum song skuldi vera. Konan gav tvíburðarnar til størsta sonin at taka sær av. Teir hingu á ørmum hansara og pipaðu sum tveir neyðkomnir ketlingar, og fór so síðan í gongd við at gera sitt skrambul út í «slokuna». Mitt í stovuni stóð Madam Heier og eygleiddi alt í hótandi majesteti.

Umsiður var «ibúðin» ruddað og alt slongt í eina rúgvu har úti í «slokuni».

«Og má eg so spyrja, nær tit ætla at gera reint eftir tykkum?» — spurdi Madam Heier róluga og háberðsliga.

Konan sum helt á einari grýtu og einum óksaskaftri, steðgaði við dýrnar. Hon tók seg í síðuna fyrri at hjálpa sær til at rinda møðina, og mælaði: «Um eg kundi lænt eina byttu við flógvum vatni!»

«Lænt!» — var tað lænt, tú segði, litla?»

Konan svaraði einki. Hon dróg seg út av durum stillisliga, lútandi sum ein skuggi, sum snikar seg á ólógligum leiðum. Beint eftir kom hon aftur við onkrum í hordini, sum líkst einum kveistri.

«So, hatta heldur tú skal líkjast reingering, at tú grisar til við hasum! Ut við tær!» Og Madam Heier gjørdi ein vind-sil við kroppi og armi, sum vildi hon sláa.